

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

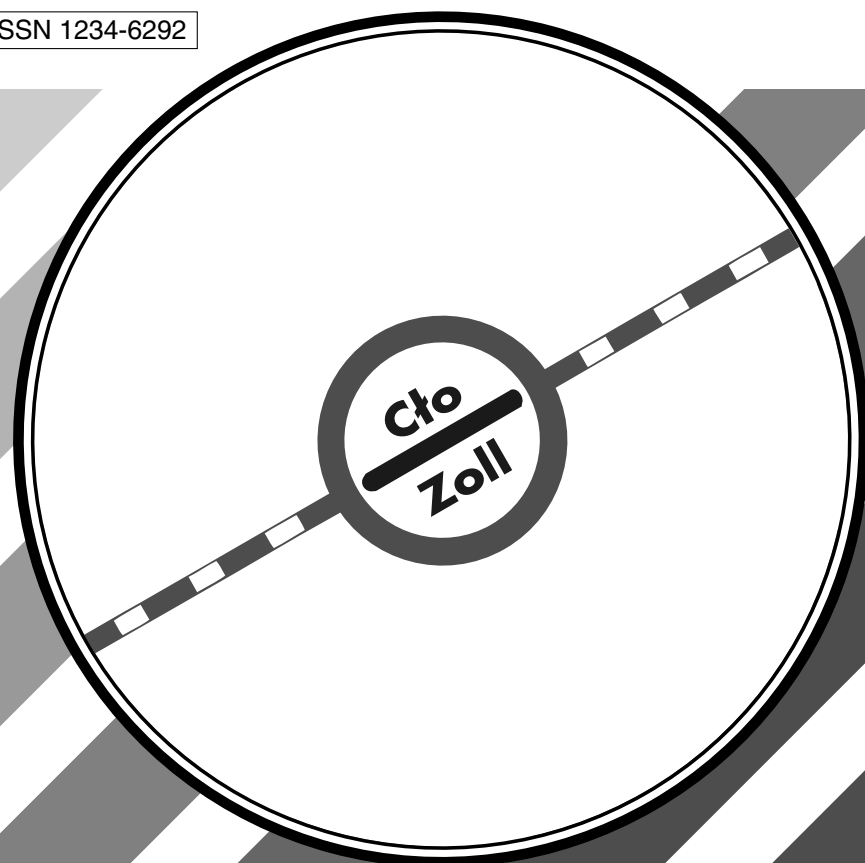
NR
17

HANDEL ZAGRANICZNY PRODUKTAMI ROLNO-SPOŻYWCZYMI

stan i perspektywy

ISSN 1234-6292

ANALIZY
RYNKOWE

MAJ 2003

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Ogólna ocena handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi – *B. Nosecka*
- III. Stan i perspektywy handlu zagranicznego wybranymi produktami rolno-spożywczymi
  1. Zboża – *W. Łopaciuk*
  2. Produkty upraw oleistych – *W. Dzwonkowski*
  3. Cukier i przetwory – *P. Szajner*
  4. Ziemniaki i przetwory – *W. Dzwonkowski*
  5. Owoce i przetwory – *B. Nosecka*
  6. Warzywa i przetwory – *A. Bugała*
  7. Mleko i przetwory – *P. Szajner*
  8. Żywiec i mięso wołowe – *D. Rycombel*
  9. Wieprzowina – *D. Rycombel*
  10. Żywiec i mięso baranie – *D. Zawadzka*
  11. Żywiec i mięso końskie – *D. Zawadzka*
  12. Drób – *D. Rycombel*
- IV. Aneks

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

mgr inż. Wiesław Łopaciuk
• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 719

mgr Anna Bugała
• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 440

mgr Wiesław Dzwonkowski
• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 616

dr Bożena Nosecka
• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 553

mgr inż. Danuta Rycombel
• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 616

mgr inż. Piotr Szajner
• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 719

mgr Danuta Zawadzka
• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 448

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 6.05.2003 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w grudniu 2003 r.

REASUMPCJA

W 2002 roku ujemne saldo obrotów całego handlu zagranicznego, w stosunku do poprzednich lat, po raz kolejny z rządu poprawiło się, i wyniosło 14,10 mld USD, wobec 14,18 i 17,3 mld USD odpowiednio w latach 2001 i 2000. Poprawa wynikała z większego przyrostu wartości eksportu niż importu.

Podobne tendencje obserwowano w handlu produktami rolno-spożywczymi. Wartość eksportu rolno-spożywczego wzrosła o 8,4% do 3,3 mld USD a importu o 5,0% do 3,6 mld USD. Dzięki temu ujemne saldo handlu zagranicznego tymi produktami w 2002 r. zmniejszyło się do 290,6 mln USD, wobec 375,9 i 532,6 mln USD odpowiednio w latach 2001 i 2000. Przyczynił się do tego rozwój wymiany handlowej w drugiej połowie 2002 roku, kiedy zanotowano wzrost dodatniego salda do 83,8 mln USD, wobec 21,2 mln USD w analogicznym okresie 2001 r. Wzrost eksportu rolno-spożywczego miał miejsce w warunkach realnego spadku wartości złotego wobec EURO o 10% (w tej walucie rozliczane jest ok. 60% naszych transakcji handlowych) i wzrostu o podobną wielkość w stosunku do USD.

Udział eksportu rolno-spożywczego w całym eksporcie zmniejszył się z 8,4% w 2001 roku do 8,0% w 2002 roku. W nieco większym stopniu zmniejszył się udział importu rolnego (odpowiednio z 6,8 do 6,5%). Znaczenie handlu rolno-spożywczego w generowaniu ujemnego salda obrotów zmniejszyło z 2,7 do 2,1%.

W 2002 roku, w porównaniu z 2001 rokiem, obserwowano znaczny wzrost eksportu produktów roślinnych (o 10,1% do 1937 mln USD), a eksport produktów zwierzęcych praktycznie pozostał na nie zmienionym poziomie (1114 mln USD). Wzrosła wartość eksportu większości towarów z tej grupy za wyjątkiem olejów (nasiona, oleje, śrutę i makucho, margaryna), używek, cukru i przetworów grzybowych. Wzrost wpływów z eksportu wynikał ze zwiększenia sprzedaży za granicę świeżych owoców i warzyw, przetworów owocowych i warzywnych, zbóż i przetworów zbożowych, wyrobów cukierniczych, alkoholi i grzybów.

Osiągnięty wzrost eksportu tych asortymentów był możliwy dzięki dużej podaży krajowej i korzystnej koniunkturze na rynkach zagranicznych (korzystne warunki cenowe). Wzrósł eksport większości grup produktów zwierzęcych (zwierzęta żywe, mięso i podroby, przetwory mięsne, przetwory rybne) a spadł produktów mleczarskich oraz ryb.

O zwiększeniu importu rolno-spożywczego w 2002 roku przesądził przede wszystkim wzrost przywozu produktów roślinnych, szczególnie tytoniu, i papierosów, przetworów owocowych i wyrobów cukierniczych. Zmniejszył się import ziarna zbóż i przetworów zbożowych, świeżych owoców, przetworów warzywnych i alkoholi.

W pierwszej połowie 2002 roku tendencję w eksporcie produktów sektora żywnościowego obserwowano stagnację i spadek eksportu do głównych partnerów handlowych (UE, kraje byłego ZSRR, kraje rozwijające się) oraz jego wzrost do krajów CEFTA i innych krajów rozwiniętych. Tendencje te zostały zahamowane w drugiej połowie tego roku. W całym 2002 roku obserwowano wzrost sprzedaży do wszystkich ugrupowań za wyjątkiem EFTA i krajów rozwijających się.

Eksport do krajów Wspólnoty zwiększył się o 10,2% do 1605,0 mln USD, a jego udział w polskim eksporcie rolno-spożywczym wzrósł o niecały 1 p. p. do 48,9%. Niemcy nadal stanowiły największy rynek eksportowy dla polskich produktów rolno-spożywczych. Udział tego kraju wzrósł do 23,6%, wobec 21,3% w 2001 roku. Eksport do krajów b. ZSRR w 2002 roku zwiększył się o 10,7% do 646,3 mln USD. Głównym odbiorcą polskich produktów w tej grupie krajów jest Rosja, do której eksport wzrósł o 28,9%. Udział tego kraju w polskim eksporcie rolno-spożywczym wyniósł 8,7%, wobec 7,3% przed rokiem. W podobnym stopniu zwiększył się eksport do krajów CEFTA (o 9,0% do 384,7 mln USD), ale ich udział pozostał na poziomie z 2001 roku (11,7%). Polska zwiększyła wywóz do wszystkich głównych odbiorców w tej grupie krajów. Eks-

port do grupy pozostałych krajów rozwiniętych w 2002 roku wzrósł do 224,6 mln USD, czyli aż o 21,9%. Znaczenie tego ugrupowania wzrosło z 6,1 do 6,8% wartości wywozu artykułów rolno-spożywczych. Wartość eksportu rolno-spożywczego do krajów rozwijających się spadła o 6,4%, do 387,2 mln USD a ich udział zmniejszył się z 13,6 do 11,8%. Sprzedaż do krajów EFTA nadal utrzymywała się na niskim poziomie i wyniosła 37,3 mln USD, co stanowiło 1,1% całego eksportu rolno-spożywczego. W 2002 roku obserwowano umiarkowany wzrost importu produktów rolno-spożywczych z większości ugrupowań, za wyjątkiem EFTA i krajów byłego ZSRR. Największy wzrost wystąpił w imporcie z krajów rozwijających się i UE. Zasadniczy wpływ na rozmiary przywozu miało zmniejszenie o 15% zakupów w krajach byłego ZSRR. W podobnym stopniu zmniejszył się import z krajów EFTA, ale nie wywarło to istotnego wpływu na ogólny wynik.

W 2002 roku poprawiły się salda polskiego handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi z poszczególnymi ugrupowaniami, za wyjątkiem krajów rozwijających się. Ujemny bilans wymiany handlowej z UE zmniejszył się z 333,7 mln USD w 2001 roku do 297,9 mln USD w 2002 roku. Dodatni wynik w handlu z naszym największym partnerem – Niemcami – zwiększył się o ponad 80% do 294,3 mln USD. W handlu z krajami byłego ZSRR obserwowano poprawę dodatniego wyniku z 472,0 do 550,5 mln USD a z krajami CEFTA z 28,3 do 40,7 mln USD. Czterokrotnie zwiększyło się dodatnie saldo obrotów z pozostałymi krajami rozwiniętymi (49,3 mln USD). Ze 134,4 do 110,7 mln USD zmniejszył się deficyt w handlu z krajami EFTA. Deficyt handlowy w przypadku krajów trzeciego świata zwiększył się o blisko 25% do 522,4 mln USD.

Według wstępnych prognoz, ujemne saldo obrotów produktami rolno-spożywczymi w 2003 roku minimalnie zmniejszy się do około 287 mln USD wobec 290,6 mln USD w 2002 roku. Na poprawę saldałoży się wzrost wpływów z eksportu o 1% do 3,3 mld USD i nieznaczny wzrost

wydatków na import o 0,8% do 3,6 mld USD. Wartość eksportu produktów zwierzęcych i roślinnych wzrosła odpowiednio o 3,3 i 1,0% do 1,1 i 1,9 mld USD. Wartość wywozu pozostałych produktów może zmniejszyć się o 10% do 210 mln USD. Wzrost wartości eksportu produktów pochodzenia zwierzęcego będzie wynikał głównie ze znacznego zwiększenia wpływów ze sprzedaży produktów mleczarskich, mięsa i podrobów, co z nadwyżką zrekompensuje spadek eksportu zwierząt żywych, przetworów mięsnych oraz ryb i przetworów rybnych. Na wzrost wpływów z eksportu produktów roślinnych złożą się głównie znaczące zwiększenie wywozu cukru, przetworów: owocowych,

warzywnych, ziemniaczanych i grzybowych, używek oraz w mniejszym stopniu świeżych warzyw, grzybów i wyrobów cukierniczych. Skale wzrostu eksportu produktów roślinnych ograniczy spadek sprzedaży zbóż i przetworów zbożowych, świeżych owoców, tytoniu i papierosów oraz roślin ozdobnych. W 2003 roku wzrosła przywóz produktów zwierzęcych, w szczególności przetworów mięsnych, mięsa i podrobów, produktów mlecznych oraz przetworów rybnych. Prognozowany wzrost importu mleka w proszku z nadwyżką skompensuje spadek przywozu masła i serów. Należy spodziewać się spadku importu zwierząt żywych. Wartość importu produktów pocho-

dzenia zwierzęcego w 2003 roku może zwiększyć się o 1,9% do ok. 650 mln USD.

W imporcie produktów roślinnych można oczekiwać stabilizacji na poziomie 2002 roku. Spośród ważniejszych towarów spadnie import ziarna zbóż, nasion oleistych, świeżych warzyw i przetworów warzywnych, roślin ozdobnych oraz cukru. Równocześnie znacznie wzrosła import produktów roślin oleistych (śruty, oleje i margaryna), wyrobów cukierniczych, tytoniu i papierosów oraz w mniejszym stopniu świeżych owoców, alkoholi, używek, przetworów z ziemniaków i przetworów zbożowych.

SUMMARY

The negative balance of total foreign in 2002 improved for the next consecutive time and totalled 14,10 bill USD versus 14,18 and 17,3 bio USD in the years of 2001 and 2000 respectively. The improvement resulted from greater increase in the value of exports than imports.

Similar tendencies were observed in Polish agri-food product trade where the value of exports increased by 8,4% to 3,3 bio USD and the value of imports by 5,0% to 3,6 bio USD. Therefore the negative balance of foreign trade in agri-food products declined to 290,6 mio USD versus 375,9 and 532,6 mio USD in 2001 and 2000 respectively. The overall result was strongly affected by the trade in the second half of 2002, when the balance of agricultural trade turned positive and reached 83,8 mio USD, versus 21,1 mio USD in the second half of 2001.

The contribution of agri-food exports in total exports shrunk from 8,4% in 2001 to 8,0% in 2002. The decline in the proportion of agri-food imports in total imports was slightly higher (from 6,8 to 6,5% respectively). Simultaneously the share of negative balance of trade in agri-food products in overall deficit of foreign trade contracted from 2,7 to 2,1%.

Comparing to the previous year previous year, the exports of crop products were subject to a substantial increase (by 10% to 1937 mln USD), while animal product export remained virtually unchanged (1114 mio USD). The value of exports of majority of crop products increased, except of oilseed complex (seeds, oils, meals and margarine), tea and coffee, sugar and sugar products. The increase in export revenue resulted from rising sales of fresh fruits and vegetables, fruit and vegetable products, grains and grain products, sugar products, alcohol and mushrooms. The increase in sales of those products was possible because of abundant domestic supplies and favourable conditions on international markets. Regarding exports of animal products, the increase in revenue was observed in case of live animals, meat and meat products, and also

fish products, while the value of exported dairy products and fish declined.

The increase in import expenditure in 2002 was caused by a rise in imports of crop products, in particular tobacco and cigarettes, processed fruits and sugar products. The import of grain and grain products, fresh fruits, processed vegetables and alcohol declined.

A stagnation and decline in agri-food exports to main trading partners (EU, former USSR and developing countries) and increase in exports to CEFTA and developed countries were observed in the first half of 2002. In the second half of 2002 these tendencies were hampered. Therefore in the whole 2002 agri-food exports to all country groups increased, except of EFTA and developing countries.

The export to the EU increased by 10,2% to 1605 mio USD and its share in Polish agri-food exports increased by almost 1 percentage point (p. p.). Germany remained on the position of the largest market for Polish agri-food products with the share of 23,6 versus 21,36% in 2001. The export to former USSR countries increased by 10,7% to 646,3 mio USD. Russia was the main Polish partner in this group of countries. Polish export to this country increased by bulk 28,9%. The share of Russia increased from 7,3 to 8,7%. Similar increase occurred in exports to CEFTA (by 9,0% to 384,7 mio USD), but their share remained unchanged (11,7%). The export to „other developed countries” in 2002 increased by 21,9% and reached 224,6 mio USD. Their contribution rose up from 6,1 to 6,7% of Polish agri-food export value. The value of exports to developing countries declined by 6,4% to 387,2 mio USD and their share declined from 13,6 to 11,8%. Sales to EFTA was still a very low level and totalled 37,3 mio USD, which contributed 1,1% of total agri-food exports. A moderate increase in agri-food imports from majority of country groups (except of EFTA and former USSR) was observed in 2002. The highest increase was observed in imports from developing countries and from the EU. The decline in imports from former USSR countries by

15% was of crucial importance as the decline in expenditure on imports. Purchases in EFTA countries decreased by similar proportion, but it did not affect overall results.

The balance of trade in agri-food with particular country groups in 2002 showed an improvement (except of developing countries). The negative balance of trade with the EU recovered from 333,7 in 2001 to 297,9 mio USD in 2002. Positive balance in trade with Germany (largest trading partner) increased by over 80% to 294,3 mio USD. An improvement was observed also in the balance of trade with former USSR countries and CEFTA (from 472,0 to 550,5 mio USD and from 28,3 to 40,7 mio USD respectively). A four-time increase was observed in the positive balance of trade with developed countries (49,3 mio USD). The deficit in trade with EFTA declined from 134,4 to 110,7 mio USD. In case of developing countries the deficit increased by 25% and reached 522,4 mio USD.

According to preliminary forecast the negative balance of Polish trade in agri-food products in 2003 will slightly improve to about 287 mio USD, versus 290,6 mio USD in 2002. The improvement would result from rising exports by 1% to 3,3 bio USD negligibly lower increase in imports (by 0,8% to 3,6 mio USD). The revenue on exports of animal and crop products is likely to increase by 3,3 and 1,0% to 1,1 and 1,9 bio USD respectively. In case of other products the revenue may decline by 10% to 210 mio USD. The increase in animal product export will result from rising sales of dairy products and meat, which would offset decline in exports of live animals, meat products, fish and fish products. In case of crop products, the increase will mainly reflect rising sales of sugar processed fruits, potatoes and mushrooms, tea, coffee and in a smaller extent fresh vegetables, mushrooms and sugar products. The scope of crop product export increase will be reduced by declining exports of grain and grain products, fresh fruits, tobacco, cigarettes and flowers. On the import side an increase is expected in case of animal products, in particular meat and prepa-

rations, dairy products and fish products. Forecast increase in the import of milk powder will offset expected decline in the import butter and cheese. The value of animal products import in 2003 is forecast to increase by 1,9% to about 650 mio USD.

The imports of crops products are forecast to remind close to the level observed in 2002. A decline is expected in case of grains, oilseeds, fresh vegetables and vegetable products, flowers and sugar. At the same time the imports of such pro-

ducts as oil meals, oils, margarine, sugar products, tobacco and cigarettes is projected to significantly rise. A negligible increase is expected in imports of fresh fruits, alcohol, tea, coffee, potato products and grain products.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek mięsa /24/ • maj 2003,
2. Rynek zbóż /24/ • czerwiec 2003,
3. Rynek cukru /23/ • czerwiec 2003,
4. Rynek rzepaku /23/ • czerwiec 2003,
5. Rynek owoców i warzyw /22/ • lipiec 2003,
6. Rynek ziemi rolniczej /6/ • wrzesień 2003,
7. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /24/ • wrzesień 2003,
8. Rynek pasz /14/ • październik 2003,
9. Rynek drobiu i jaj /24/ • październik 2003,
10. Rynek mleka /25/ • październik 2003,
11. Rynek ziemniaka /24/ • listopad 2003,
12. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /18/ • grudzień 2003,
13. Popyt na żywność /4/ • grudzień 2003.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2003 roku wynosi 34 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks-22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
